

معاونت علمی و فناوری

11/1509. : *sl*

۱۳۹۶/۱۱/۱۴: آذر

نقد و بررسی: ندارد

بِسْمِ تَعَالٰی

جناب آقای دکتر علومی یزدی
معاون محترم پژوهش و فناوری دانشگاه علامه طباطبائی

سلام علیکم

با احترام؛ به پیوست نامه شماره ۱۵/۲۲۱۱۴۳۸ مورخ ۹۶/۱۰/۲۳ مدیر کل محترم دفتر تحقیقات و آموزش ستاد مبارزه با مواد مخدر در خصوص اولویت‌های پژوهشی ستاد مبارزه با مواد مخدر ایفاد می‌شود. خواهشمند است دستور فرمایید الویت‌های مذکور بررسی و در صورت صلاحدید اقدام لازم صورت پذیرد.

اسماعیل قادری فر
رئیس مرکز توسعه فناوری های راهبردی

دانشگاه علامه طباطبائی

دبیرخانه مرکزی وارده اتوماسیون اداری

شماره: ۱۰۹۴۱ تاریخ: ۹۶، ۱۲، ۲

کد رهگیری: ۲۴۰۵۹۲۴

تاریخ: ۱۳۹۶/۱۰/۲۳

شماره: ۱۵/۲۲۱۱۴۳۸

پیوست:

جمهوری اسلامی ایران

ریاست جمهوری

ستاد مبارزه با مواد مخدر

امروز اگر مسئولین نظام جمهوری اسلامی ایران با مواد مخدر به سختی مبارزه می کنند، این یک جهاد بزرگ، یک حرکت بسیار عمیق در راه پیشرفت ملت ایران است. «مقام معظم رهبری مدظله العالی»

جناب آقای دکتر قادری فر
رئیس محترم مرکز توسعه فناوری های راهبردی معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری
موضوع: ارسال اولویت های پژوهشی

با سلام و احترام؛
عطف به نامه شماره ۱۱/۷۸۴۹ مورخ ۱۳۹۶/۱۰/۱۱ ضمن تشکر متقابل، به پیوست اولویت های پژوهشی
ستاد مبارزه با مواد مخدر جهت استحضار و اقدام لازم تقدیم می گردد.

حمید صرامی

مشاور دبیر کل و مدیر کل دفتر تحقیقات و آموزش

دبیرخانه معاونت علمی و فناوری رئیس جمهور

تاریخ: ۱۳۹۶/۱۰/۲۳

شماره: ۱۵/۲۲۱۱۴۳۸

فهرست جامع ۲۶۱ اولویت پژوهشی مواد مخدر و اعتیاد دفتر تحقیقات و آموزش دبیرخانه ستاد مبارزه با مواد مخدر

۱- اولویتهای پژوهش برای شناخت وضعیت اعتیاد کشور (شیوع، روند، شدت)

اولویتهای ملی ضروری

- ۱- پیمایش دو سالانه شیوع مصرف مواد و اختلالات مصرف مواد در جمعیت عمومی بالاتر از ۱۵ تا ۶۴ سال به تفکیک جنس، سنین مختلف، شهری و روستایی و توزیع جغرافیایی (شاخص ۱۹ و ۲۰ و ۲۱ سامانه اطلاعات)
- ۲- مطالعه فوری بر مواد نوپدید و آنالیز شیمیایی ترکیب آنها
- ۳- ارزیابی دو سالانه سریع وضعیت^۱ مصرف مواد و اعتیاد در کشور

پژوهشهای با اولویت بالا

- ۴- پیمایش دو سالانه مصرف مواد و اختلالات مصرف مواد در دانش آموزان (شاخص ۱۵ سامانه اطلاعات)
- ۵- آینده پژوهی برای پیش بینی آینده وضعیت مصرف مواد و اعتیاد در کشور، از جمله استفاده از مدل سازی^۲
- ۶- بررسی روند شیوع مصرف مواد و اختلالات مصرف مواد و الگوهای مصرف در گروههای پرخطر (جانبازان، زندانیان، کودکان خارج از چرخه تحصیل، کودکان خیابانی، تن فروشان، دختران فراری)
- ۷- بررسی هزینه های مستقیم و غیرمستقیم ناشی از اعتیاد
- ۸- مطالعه بر وضعیت اعتیاد در زنان (روند و عوامل)

پژوهشهای با اولویت متوسط

- ۹- بررسی شیوع مصرف مواد و اختلالات مصرف مواد در دانشجویان
- ۱۰- تولید و مطالعه بر تستهای آزمایشگاهی برای آنالیز شیمیایی مواد
- ۱۱- بررسی کیفی وضعیت مصرف مواد و اعتیاد در گروهها و اجتماعات خاص (سربازخانه ها، زندان، محیطهای کار خاص)
- ۱۲- بررسی وضعیت مصرف مواد استنشاقی در جنوب کشور و در کودکان کار و خیابانی
- ۱۳- بررسی کیفیت زندگی معتادان
- ۱۴- بررسی بار خانوادگی اعتیاد
- ۱۵- آزمون سازی برای غربالگری اختلالات مرتبط با مواد

۲- اولویتهای پژوهش برای شناخت عوامل مؤثر بر بروز اعتیاد

^۱ Rapid situation assessment (RSA)

^۲ Modeling

اولویت‌های ملی ضروری

- ۱- بررسی عوامل محافظت کننده و مخاطره آمیز برای بروز مصرف مواد و اعتیاد در نوجوانان، به ویژه عوامل مرتبط با خانواده و مدرسه و باورهای دینی و فرهنگی و سایر متغیرهای بومی
 - ۲- مطالعات اجتماعی جماعت های پر خطر^۲ و بررسی مکانیسمهای آسیب زا برای مصرف مواد و اعتیاد
 - ۳- رصد تعیین کننده های اجتماعی اعتیاد (فقر، اسکان غیررسمی، نابرابری، سرمایه اجتماعی، ...)
- پژوهشهای با اولویت بالا
- ۴- مطالعه بر عوامل اعتیاد در زنان
 - ۵- شناسایی عوامل خطرزای محیطهای کار
 - ۶- بررسی آگاهی (به ویژه میزان درک خطر^۳) گروههای مختلف هدف یا مؤثر بر گروه هدف در مورد مواد به ویژه مواد جدید (شامل مواد محرک و...)
 - ۷- بررسی شرایط زندگی و عوامل آسیب پذیری فرزندان دارای والدین معتاد
 - ۸- شناخت میزان انگ و هنجار مصرف مواد در مناطق جغرافیایی و گروههای مختلف جامعه و تأثیر آن بر شروع مصرف مواد

پژوهشهای با اولویت متوسط

- ۹- بررسی عوامل ژنتیکی اعتیاد به مواد افیونی و مواد محرک
- ۱۰- بررسی تأثیرات مثبت مواد افیونی و محرک در افزایش کارکرد
- ۱۱- بررسی سرایت پذیری مصرف مواد
- ۱۲- بررسی ارتباط بین وقایع استرس زای زندگی و ابتلای به اعتیاد
- ۱۳- مطالعه کیفی شرایط و عوامل مستعدکننده مصرف مواد در افراد متأهل
- ۱۴- مطالعه بر عوامل اعتیاد در جانبازان
- ۱۵- بررسی عوامل مؤثر بر مصرف مواد و تغییرات مصرف مواد در زندان
- ۱۶- مطالعه بر عوامل اعتیاد در سربازان
- ۱۷- بررسی نقش هم ابتلایی^۴ با اختلالات روانپزشکی در بروز اعتیاد
- ۱۸- بررسی میزان دسترسی و مصرف داروهای قابل سوء مصرف (مانند ترامادول، ریتالین) و تأثیر آنها در پیشگیری و یا بروز مصرف و اعتیاد به سایر مواد
- ۱۹- بررسی وضعیت مهارتهای زندگی دانش آموزان و کودکان خارج از چرخه تحصیل
- ۲۰- بررسی وضعیت تاب آوری در گروههای مختلف جوانان
- ۲۱- بررسی علل تغییر الگوی مصرف از سنتی به صنعتی در کشور

^۲ High-risk communities

^۳ Risk perception

^۴ Co-morbidity

۳- اولویتهای شناخت عوامل مرتبط با پیشرفت اعتیاد، رفتارهای پرخطر همراه و بروز عوارض

اولویتهای ملی ضروری

- ۱- بررسی کیفی فرایند عود مصرف مواد در معتادان
 - ۲- بررسی سیر و پیش آگهی اعتیاد در گروههای مختلف معتادان
 - ۳- بررسی ارتباط مصرف مواد و وقوع تصادفات و سوانح در کشور
- پژوهشهای با اولویت بالا
- ۴- بررسی عوامل مؤثر بر مصرف تزریقی مواد
 - ۵- بررسی میزان و علت مرگ و میر معتادان به تفکیک الگوهای مختلف اعتیاد
 - ۶- بررسی تأثیر فارماکولوژیک مواد در رانندگی و تصادفات
 - ۷- پیمایش های رفتاری-زیستی^۶ گروه های پرخطر معتادان (تزریقی، تن فروش ها، معتادان زندانی...) (شاخص ۲۳ سامانه اطلاعات)
 - ۸- بررسی شیوع عفونت ایدز، هپاتیت سی و بی و بیماریهای مقاربتی در معتادان و عوامل مرتبط با آن و توزیع جغرافیایی آن (شاخص ۲۴ سامانه اطلاعات)
 - ۹- طراحی نظام ثبت اطلاعات مشکلات اورژانس معتادان از اورژانس بیمارستانهای کشور (شاخص ۳۱ سامانه اطلاعات)

پژوهشهای با اولویت متوسط

- ۱۰- طراحی ابزارهای غربالگری و ارزشیابی هم ابتلایی در معتادان
- ۱۱- بررسی عوارض مصرف کراک هروئین.
- ۱۲- بررسی عوامل مؤثر بر اعتیاد به چند ماده
- ۱۳- بررسی عوامل مؤثر بر تشدید اعتیاد و بروز عوارض اجتماعی و شغلی (تأثیر استیگما)
- ۱۴- بررسی وضعیت بروز خشونت و عوامل مؤثر بر آن در معتادان
- ۱۵- بررسی دینامیک خانواده و بروز مشکلات خانوادگی پس از اعتیاد
- ۱۶- بررسی نقش اختلالات همراه روانپزشکی در پیشرفت اعتیاد
- ۱۷- استفاده از وسایل مشترک برای تاتو، حجامت، ...
- ۱۸- بررسی ارتباط میان اعتیاد و ارتکاب جرم
- ۱۹- بررسی میزان وقوع مسمومیت، عوامل مرتبط، و عوارض حاصله در معتادان کشور
- ۲۰- بررسی عوارض دهانی و دندانی مصرف مواد و عوامل مرتبط با آن
- ۲۱- بررسی سایر عوارض جسمی (گوارشی، سرطان مثانه، ...) مصرف مواد و عوامل مرتبط با آن
- ۲۲- بررسی نقش اعتیاد در دینامیک مشکلات اجتماعی کشور
- ۲۳- بررسی میزان ناتوان کنندگی اعتیاد (ازکارافتادگی، ناتوانی جنسی، ...)

۲۴- بررسی وضعیت استفاده از کاندوم و عوامل مؤثر بر آن در گروههای مختلف معتادان

۲۵- بررسی کارکرد دسترسی به داروهای قابل سوء مصرف در کاهش زیان

۴- اولویتهای پژوهش در مداخلات مؤثر پیشگیری

اولویتهای ملی ضروری

۱- بررسی اثربخشی آموزش مهارتهای فرزندپروری در پیشگیری از اعتیاد

۲- بررسی هزینه اثربخشی و هزینه فایده خدمات پیشگیری اجتماع محور

۳- بررسی راههای مؤثر برای آگاهسازی عمومی در امر پیشگیری از اعتیاد

پژوهشهای با اولویت بالا

۴- طراحی و بررسی اثربخشی برنامه های مؤثر بر توانمندسازی و ظرفیت افزایی سازمانهای مردم نهاد

۵- بومی سازی و بررسی اثربخشی برنامه های تقویت خانواده^۷

۶- بررسی راههای مؤثر آموزشی بر تغییر آگاهی و نگرش (درک خطر) نوجوانان و جوانان

۷- طراحی متون درسی دانش آموزان در ارتباط با مصرف مواد^۸

۸- طراحی و اجرای آزمایشی برنامه های پیشگیرانه برای همسران معتادان

۹- طراحی و اجرای آزمایشی برنامه های پیشگیرانه برای محیط کار

۱۰- مرور سیستماتیک مطالعات پیشگیرانه در کشور

پژوهشهای با اولویت متوسط

۱۱- بررسی اثربخشی فعالیتهای جایگزین^۹

۱۲- بررسی ارتباط بین KAP مربوط به مصرف سیگار و تجربه مصرف مواد

۱۳- بررسی تأثیر گروههای همسالان در KAP خود و سایر دانش آموزان

۱۴- بررسی اثربخشی برنامه آموزش مهارتهای زندگی با مدلهای مختلف، آموزشگران و مکانهای مختلف در

پیشگیری از اعتیاد

۱۵- تدوین پروتکل آزمایشات تصادفی مواد در کارکنان و بررسی تأثیر آن در کاهش مصرف مواد

۱۶- طراحی و بررسی اثربخشی برنامه یاری کارکنان^{۱۰} در محیطهای کار

۱۷- تدوین راهنمای استفاده از ابزارهای تبلیغاتی در پیشگیری از اعتیاد

۱۸- تدوین راهنمای بازاریابی اجتماعی^{۱۱} برای پیامهای پیشگیرانه

۱۹- طراحی و اجرای آزمایشی برنامه های پیشگیرانه برای فرزندان معتادان

^۷ Family strengthening programmes

^۸ Drug education

^۹ Alternative or leisure activities

^{۱۰} Employee Assistance Programme

^{۱۱} Social marketing

- ۲۰- طراحی و اجرای آزمایشی برنامه های پیشگیرانه برای کودکان خیابانی
- ۲۱- طراحی و اجرای آزمایشی برنامه های پیشگیری از اعتیاد برای زندانها
- ۲۲- تدوین منابع آموزشی تخصصی برای پیشگیری از اعتیاد
- ۲۳- تدوین بسته آموزشی پزشکان و ارائه کنندگان خدمات بهداشتی در امر پیشگیری از اعتیاد
- ۲۴- مطالعات کاربردی کردن علوم پایه زیستی مانند زیرساختهای زیستی تاب آوری، نقشه های زنتیکی افراد مستعد، و ایمنی سازی در جهت پیشگیری از اعتیاد
- ۲۵- طراحی روشهای تشخیص زودرس استعداد ابتلا به اعتیاد بر مبنای علوم و فناوری های شناختی

۵- اولویتهای پژوهش برای شناخت و بهبود نظام ارائه خدمات پیشگیرانه

اولویتهای ملی، ضروری

- ۱- راه اندازی نظام ثبت اطلاعات مداخلات پیشگیری در کشور (شاخص ۱۶، ۱۸ و ۳۲ سامانه اطلاعات)
- ۲- ارزشیابی برنامه پیشگیری اجتماع محور
- ۳- ارزشیابی برنامه پیشگیری مدرسه محور

پژوهشهای با اولویت بالا

- ۴- ارزشیابی کارکرد سریالها و فیلمهای سینمایی در پیشگیری از اعتیاد
- ۵- ارزشیابی کارکرد تیزرها و زیرنویسهای تلویزیونی در پیشگیری از اعتیاد
- ۶- ارزشیابی کارکرد سازمانهای دارای بودجه در پیشگیری از اعتیاد
- ۷- بررسی روشهای حساس سازی و حمایت یابی برای فعال کردن جمعیت عمومی در پیشگیری از اعتیاد
- ۸- بررسی روش های متناسب سازی مداخلات پیشگیرانه مختلف برای هر اجتماع
- ۹- بررسی وضعیت کنونی نیروی انسانی سازمانها برای پیشگیری از اعتیاد

پژوهشهای با اولویت متوسط

- ۱۰- بررسی نیازهای آموزشی کارکنان پیشگیری از اعتیاد کشور
- ۱۱- بررسی میزان انگیزه و رضایت کارکنان پیشگیری از اعتیاد
- ۱۲- بررسی مشکلات سازمانهای دولتی و نیازسنجی برای فعال سازی آنها
- ۱۳- ارزشیابی برنامه مدارس رها از اعتیاد
- ۱۴- ارزشیابی برنامه مروج سلامت مدارس
- ۱۵- بررسی توصیفی و تحلیل محتوایی و کیفی وضعیت انتشارات اعتیاد کشور (کتاب و بروشور)، مخاطبان آنها، و نحوه توزیع و بهره برداری در ده سال گذشته
- ۱۶- بررسی توصیفی عملکرد رسانه ها شامل مطبوعات، رادیو و تلویزیون در پیشگیری و درمان اعتیاد
- ۱۷- ارزشیابی کارکرد برنامه های "روز مبارزه با مواد مخدر"
- ۱۸- بررسی نقش کنونی سازمانهای مردم نهاد در پیشگیری از اعتیاد
- ۱۹- بررسی مشکلات سازمانهای مردم نهاد و نیازسنجی برای فعال سازی آنها

- ۲۰- بررسی نقش روحانیون و مبلغان دینی در پیشگیری از اعتیاد
 ۲۱- بررسی امکانات به کار گرفته شده در سازمانهای مختلف برای خدمات پیشگیری از اعتیاد
 ۲۲- ارزشیابی برنامه های پیشگیری از اعتیاد در دانشگاهها
 ۲۳- ارزشیابی نقش دفاتر فرهنگی و مشاوره دانشگاهها در پیشگیری از اعتیاد

۶- اولویتهای پژوهش برای شناخت مداخلات مؤثر درمانی

اولویتهای ملی ضروری

- ۱- بررسی اثربخشی مداخلات غیردارویی در وابستگی به مواد محرک
 ۲- بررسی اثربخشی درمانهای دارویی در وابستگی به مواد محرک
 ۳- بررسی هزینه اثربخشی مداخلات غیردارویی در پیشگیری از عود
 ۴- بررسی اثربخشی تئور اپیوم در اعتیاد به تریاک و هروئین
 ۵- راه اندازی فناوری تولید داروهای شناخته شده درمان اعتیاد در کشور
 ۶- بررسی عوامل مؤثر بر پایبندی^{۱۲} معتادان به درمان و بررسی اثربخشی مداخلات برای بهبود پایبندی معتادان به درمان

پژوهشهای با اولویت بالا

- ۷- بررسی اثربخشی مداخلات درمانی در سایکوز ناشی از مواد محرک
 ۸- بررسی اثربخشی روشهای اقامتی برای درمان اعتیاد به مواد محرک
 ۹- بررسی هزینه اثربخشی مداخلات غیردارویی به ویژه درمان شناختی رفتاری به عنوان مکمل در درمانهای نگهدارنده
 ۱۰- بررسی هزینه اثربخشی روشهای اقامتی برای درمان اعتیاد به مواد افیونی
 ۱۱- طراحی و بررسی اثربخشی مدیریت اقتضایی^{۱۳} مناسب
 ۱۲- تدوین راهنمای درمان برای وابستگی توأم به مواد افیونی و مواد محرک
 ۱۳- بررسی اثربخشی مداخلات درمانی برای وابستگی توأم به مواد افیونی و مواد محرک
 ۱۴- بررسی اثربخشی مداخلات دارویی در درمان مسمومیت و بیش مصرف مواد محرک بررسی اثربخشی مداخلات اجتماعی در درمان اعتیاد
 ۱۵- طراحی ابزارهای غربالگری و مداخلات درمانی کوتاه^{۱۴} مصرف مواد
 ۱۶- مرور سیستماتیک مطالعات درمانی در کشور
 پژوهشهای با اولویت متوسط
 ۱۷- بررسی اثربخشی مداخلات گروههای هم یاری در درمان اعتیاد

^{۱۲} Compliance

^{۱۳} Contingency management

^{۱۴} Brief intervention

- ۱۸- مقایسه اثربخشی و هزینه اثربخشی سم زدایی به شیوه بستری، سرپایی و اقامتی در الگوهای مختلف اعتیاد
- ۱۹- بررسی اثربخشی مصاحبه انگیزشی^{۱۵} در جلب همکاری معتادان
- ۲۰- بررسی اثربخشی مداخلات برای درمان سوء مصرف و اعتیاد به حشیش
- ۲۱- بررسی اثربخشی روشهای سم زدایی تریاک
- ۲۲- بررسی اثربخشی و هزینه اثربخشی درمان نگهدارنده با متادون
- ۲۳- بررسی اثربخشی و هزینه اثربخشی درمان نگهدارنده با بوپرنورفین
- ۲۴- بررسی اثربخشی درمانهای نگهدارنده در درمان وابستگی به تریاک
- ۲۵- بررسی اثربخشی نالتراکسون در پیشگیری از عود وابستگان به تریاک
- ۲۶- بررسی اثربخشی نالتراکسون در پیشگیری از عود وابستگان به هروئین با انگیزه و وضعیت اجتماعی مطلوب
- ۲۷- بررسی اثربخشی درمانهای دارویی در سم زدایی و قطع مصرف متادون
- ۲۸- بررسی اثربخشی و هزینه اثربخشی مداخلات طب جایگزین همچون طب گیاهی، طب سوزنی در بازگیری از مواد مختلف
- ۲۹- بررسی اثربخشی و هزینه- اثربخشی تحریک مغناطیسی ترانس کرانیال^{۱۶} و سایر مداخلات بیولوژیک در کاهش وسوسه مصرف مواد
- ۳۰- بررسی تأثیر مداخلات غیردارویی در هم آبتلائی وابستگی با اختلالات روانپزشکی
- ۳۱- تدوین راهنمای مداخلات درمانی برای اعتیاد به کراک هروئین
- ۳۲- مقایسه اثربخشی درمانهای دارویی در سم زدایی از کراک هروئین با سم زدایی از هروئین
- ۳۳- مقایسه اثربخشی درمانهای نگهدارنده در درمان وابستگی به کراک هروئین با وابستگی به هروئین
- ۳۴- بررسی نقش عوامل اجتماعی در عود مجدد و یا بهبود شاخصهای اجتماعی فرد
- ۳۵- بررسی اثربخشی مداخلات دارویی در درمان سندرم پرهیز نوزادی^{۱۷}
- ۳۶- طراحی پروتکل و راهنمای درمان وابستگی به مواد افیونی در بارداری و نوزادان
- ۳۷- ارائه روشهای درمانی جدید با تأکید بر کنترل ولع مصرف مواد، کاهش اثرات تقویتی مواد و ترمیم اختلالات شناختی ناشی از اعتیاد و بررسی اثربخشی آنها
- ۳۸- بررسی اثربخشی کاردرمانی بر درمان و بازتوانی اعتیاد
- ۳۹- طراحی و بررسی اثربخشی مدلهای درمان و حمایتهای اجتماعی با الگوهای بومی
- ۴۰- طراحی و بررسی اثربخشی مداخلات ترکیبی اعتقادی و سایر مداخلات درمانی
- ۴۱- طراحی مداخلات درمان و حمایت اجتماعی برای گروههای خاص معتادان شامل بی خانمانها، زنان خیابانی، نوجوانان، زندانیان و بررسی اثربخشی آنها
- ۴۲- راه اندازی فناوریهای تشخیصی جدید برای اعتیاد

^{۱۵} Motivational interview

^{۱۶} rTMS

^{۱۷} Neonatal Abstinence Syndrome (NAS)

۴۳- طراحی روشهای درمانی اعتیاد مبتنی بر علوم و فناوریهای شناختی

۷- اولویتهای پژوهش برای شناخت و بهبود نظام ارائه خدمات درمانی

اولویتهای ملی ضروری

- ۱- طراحی راهکارهای ارتقای بیمه برای پوشش خدمات اعتیاد و بررسی تأثیر حمایت بیمه ای در ماندگاری در درمان
- ۲- ارزشیابی اثر بخشی و کارآیی برنامه ادغام پیشگیری و درمان اعتیاد در نظام مراقبتهای بهداشتی اولیه^{۱۸} و میزان به کارگیری پروتکل وزارت بهداشت در فیلد
- ۳- راه اندازی نظام ثبت اطلاعات معتادان و درمان اعتیاد در کلیه مراکز درمان اعتیاد و زندانهای سطح کشور (شاخص ۲۲، ۲۳، ۲۵، ۲۶، ۲۷، ۲۸، ۲۹ و ۳۲ سامانه اطلاعات)
- ۴- تجزیه و تحلیل کشوری داده های ثبت اطلاعات موجود بیماران از مراکز درمانی
- ۵- ارزشیابی برنامه درمان نگهدارنده با متادون در مراکز درمانی کشور و بررسی میزان به کارگیری پروتکل درمان با متادون وزارت بهداشت در مراکز درمانی
- پژوهشهای با اولویت بالا
- ۶- مطالعه نظام مند پژوهشهای انجام شده بر گروههای خودیاری در درمان اعتیاد
- ۷- بررسی کارکرد خطوط تلفنی مشاوره اعتیاد
- ۸- سنجش نیازهای آموزشی درمانگران اعتیاد
- ۹- بررسی کارکرد مداخلات درمانی در زندان و میزان به کارگیری پروتکلهای درمانی
- ۱۰- بررسی روشهای نظارت مطلوب بر مراکز درمانی
- ۱۱- طراحی بسته های آموزشی برای ارتقای نگرش، دانش و مهارت درمان گران اعتیاد در درمان وابستگی به مواد افیونی و مواد محرک
- ۱۲- بررسی وضعیت موجود مداخلات اجتماعی در درمان معتادان (شامل دوره های حرفه آموزی)
- پژوهشهای با اولویت متوسط
- ۱۳- بررسی آثار پرداخت نقدی یارانه ها بر خانواده معتادان
- ۱۴- بررسی پیامدهای اجتماعی ورود تنبور اپیوم
- ۱۵- طراحی استانداردهای سطوح مختلف مراقبت در درمان اعتیاد (سرپایی، بستری و اقامتی)
- ۱۶- ارزشیابی اثربخشی و کارآیی بخشی اجتماع درمان مدار
- ۱۷- ارزشیابی خدمات درمانی اعتیاد برای جانبازان
- ۱۸- محاسبه تعداد افراد تحت پوشش درمان و میزان و نوع خدمات دریافتی
- ۱۹- مطالعه حجم و ویژگیهای تقاضای درمان^{۱۹}، تمایل معتادان به انواع درمان و دلایل آنها

^{۱۸} Primary health care

^{۱۹} Treatment demand

- ۲۰- شناسایی مسیر مراجعه معتادان برای درمان
- ۲۱- بررسی توزیع، وسعت و دسترسی به روشهای مختلف درمان در کشور
- ۲۲- بررسی کیفیت ارائه خدمات درمانی، رعایت حقوق بیماران و رضایت مراجعان به تفکیک نوع مراکز درمانی
- ۲۳- طراحی نظام پایش و ارزشیابی خدمات درمان اعتیاد
- ۲۴- ارزشیابی وضعیت خدمات بستری برای درمان اعتیاد
- ۲۵- طراحی استانداردهای نظام درمان اعتیاد که ارتباط سطوح مختلف درمان اعتیاد را با یکدیگر و با نظام سلامت و حمایت اجتماعی تبیین می نماید
- ۲۶- ارزشیابی نقش درمانگران مختلف در درمان اعتیاد
- ۲۷- تدوین بسته های خدماتی برای معتادین تن فروش
- ۲۸- بررسی نگرش کارکنان درمانی در بخش دولتی و خصوصی به روشهای مختلف درمان اعتیاد
- ۲۹- بررسی اثر دانش و نگرش درمانگران به درمانهای نگهدارنده با آگونیست در نتایج درمانی
- ۳۰- بررسی تاثیر قیمت و خلوص مواد بر تقاضای خدمات درمانی
- ۳۱- تعیین قیمت تمام شده مداخلات درمانی در کشور

۸- اولویتهای پژوهش برای شناخت مداخلات مؤثر کاهش زیان^{۲۰}

اولویتهای ملی ضروری

- ۱- بررسی میزان اثربخشی روشهای پیشگیری از مصرف تزریقی مواد
 - ۲- بررسی قابلیت اجرایی و اثربخشی آزمایشهای تصادفی مواد در رانندگان
- پژوهشهای با اولویت بالا
- ۳- طراحی و بررسی اثربخشی آموزشهای گروه های همسان در کاهش رفتارهای پرخطر در اجتماع و محیط های تادیبی
 - ۴- بررسی میزان اثر بخشی و هزینه- اثربخشی برنامه ارائه سرنگ و سوزن
- پژوهشهای با اولویت متوسط
- ۵- طراحی و بررسی اثربخشی آموزش خانواده در کاهش زیان
 - ۶- بررسی میزان اثربخشی و هزینه- اثربخشی مداخلات پیشگیری از بیش مصرف و مرگ و میر ناشی از مواد
 - ۷- بررسی میزان اثربخشی آموزشهای کاهش زیان
 - ۸- طراحی و بررسی اثربخشی برنامه آموزش روابط جنسی سالم برای معتادان
 - ۹- طراحی پروتکل برای برنامه سرنگ و سوزن
 - ۱۰- طراحی پروتکل برای آموزش های کاهش رفتارهای پرخطر و گروه همسان
 - ۱۱- ارائه الگوهای بومی کاهش آسیب و بررسی اثربخشی آنها

۹- اولویتهای پژوهش برای شناخت و بهبود نظام ارائه خدمات کاهش زیان

اولویتهای ملی ضروری

- ۱- بررسی وسعت و کیفیت خدمات کاهش زیان در زندانها
- ۲- راه اندازی نظام ثبت اطلاعات معتادان و خدمات دریافت شده از مراکز کاهش آسیب (شاخصهای ۲۲، ۲۳، ۲۴، ۲۵، ۲۷، ۲۸ و ۳۲ سامانه اطلاعات)

پژوهشهای با اولویت بالا

- ۳- ارزشیابی کارکرد دستگاههای ارائه سرنگ و سوزن
- ۴- ارزشیابی تأثیر وجود درمان نگهدارنده با متادون و تجویز متادون (غیرنگهدارنده) در مراکز کاهش زیان
- ۵- بررسی وضعیت دسترسی و کیفیت ارائه مشاوره و آزمایش داوطلبانه برای اچ آی وی^{۲۱} در معتادان
- ۶- بررسی میزان دسترسی به سرنگ در داروخانه ها برای معتادان و عوامل مرتبط با آن

پژوهشهای با اولویت متوسط

- ۷- ارزشیابی عملکرد و هزینه اثربخشی مراکز کاهش زیان (شامل مراکز سیار)
- ۸- ارزشیابی عملکرد و هزینه اثربخشی کلینیکهای مثلثی
- ۹- بررسی توزیع، وسعت و دسترسی به روشهای مختلف کاهش زیان در کشور
- ۱۰- بهبود نظام ثبت اطلاعات خدمات کاهش زیان
- ۱۱- محاسبه تعداد افراد تحت پوشش و میزان و نوع خدمات دریافتی
- ۱۲- ارزشیابی کارکرد گروههای هم یاری و سایر سازمانهای مردم نهاد و اجتماع محور در کاهش زیان
- ۱۳- مستندسازی تجربه مراکز کاهش زیان ایران
- ۱۴- طراحی نظام پایش و ارزشیابی خدمات کاهش آسیب
- ۱۵- تعیین قیمت تمام شده مداخلات کاهش آسیب در کشور

۱۰- اولویتهای پژوهش در امر مقابله با هرزه

اولویتهای ملی ضروری

- ۱- آسیب شناسی تدابیر و اقدامات عملیاتی و اطلاعاتی در ضربه زدن به باند های قاچاق مواد مخدر، روانگردان و پیش سازها
- ۲- بررسی تاثیر اقدامات مرزی در جلوگیری از قاچاق مواد مخدر، روانگردان و پیش سازها
- ۳- آینده پژوهی وضعیت قاچاق مواد مخدر، روانگردان و پیش سازها

پژوهشهای با اولویت بالا

- ۴- بررسی میزان کارآمدی عملکرد حوزه مقابله با مواد مخدر و روانگردان و پیش سازها به تفکیک سازمانها

^{۲۱} HIV voluntary counseling and testing (VCT)

- ۵- بررسی عوامل روانی اجتماعی گرایش به قاچاق و توزیع مواد مخدر، روانگردان و پیش سازها به تفکیک نواحی مرزی و داخلی
 - ۶- طراحی، اجرای آزمایشی و بررسی اثربخشی مدلهای مشارکت مردمی برای کاهش عرضه در کشور
 - ۷- بررسی حجم و سایر ویژگی های گردش مالی و سود تجارت مواد در سطح خرد و کلان
 - ۸- بررسی خلأ ها و ضعف های ساختار تشکیلاتی دستگاه های مسئول و عضو ستاد در حوزه کاهش عرضه و ارائه پیشنهاد های اصلاحی
 - ۹- بررسی نقاط قوت و ضعف وضعیت ایستگاههای بازرسی از دیدگاه افراد دخیل در فرآیند جاسازی و انتقال مواد مخدر، روانگردان و پیش سازها
 - ۱۰- بررسی اثربخشی انواع راهکارها و فناوریهای مقابله با ورود مواد مخدر به زندانها در سطح کشور
 - ۱۱- بررسی نقش ایست و بازرسی های مصوب و غیرمصوب در کشف مواد مخدر، روانگردان و پیش سازها
- پژوهشهای با اولویت متوسط**
- ۱۲- بررسی اثربخشی استفاده از ظرفیت طوایف و اقوام مرزنشین در کنترل مرز و جلوگیری از قاچاق مواد مخدر، روانگردان و پیش سازها
 - ۱۳- بررسی ساختار و مسیر انتقال مواد مخدر، روانگردان و پیش سازها در کشور و به تفکیک شبکه های حمل و نقل
 - ۱۴- ارزیابی و پایش مدیریت عملکرد برنامه توسعه پنجم در حوزه کاهش عرضه
 - ۱۵- بررسی حجم، روش ها و سایر ویژگی های پولشویی ناشی از تجارت مواد مخدر و روان گردان ها در سطح کشور
 - ۱۶- بررسی نقش اتباع بیگانه در قاچاق مواد مخدر، روانگردان و پیش سازها از/به در کشور
 - ۱۷- مطالعه فرایند تولید مواد صناعی غیرقانونی در کشور
 - ۱۸- ارزیابی کارکرد دستگاههای پیشرفته موجود ردیاب مواد
 - ۱۹- بررسی میزان هزینه های مستقیم و غیرمستقیم مبارزه با مواد مخدر در سطح خرد و کلان در کشور
 - ۲۰- بررسی راههای تقویت نظام ثبت اطلاعات مبارزه با عرضه (شاخصهای ۱ تا ۱۴ و ۲۲ سامانه اطلاعات)
 - ۲۱- بررسی حجم و سایر ویژگی های گردش مالی و سود تجارت مواد در زندان
 - ۲۲- طراحی، ساخت و ارزیابی کارکرد دستگاههای پیشرفته ردیاب مواد
 - ۲۳- تجزیه (آنالیز) مواد مخدر، روانگردان و پیش سازهای مشکوفه در جهت کشف معابر و مسیرهای آنها
 - ۲۴- بررسی روش های کنترل محموله های پستی در جهت کشف مواد مخدر، روانگردان و پیش سازها
 - ۲۵- شناسائی مناطق کشت غیرقانونی مواد با بهره گیری از روشهای نوین
 - ۲۶- بررسی اثربخشی انواع نژادهای سگ موادیاب بکارگرفته شده در کشور توسط پلیس و سایر دستگاهها

۱۱- اولویتهای پژوهش در مسائل حقوقی و قضایی

اولویتهای ملی ضروری

- ۱- بررسی تأثیر مواد ۱۵ و ۱۶ قانون اصلاح قانون مبارزه با مواد مخدر، بر درمان معتادان و پیش آگهی اعتیاد

۲- بررسی خلاء های قانونی برای مبارزه با مواد مخدر، روانگردان و پیش ساز ها
پژوهشهای با اولویت بالا

- ۳- پایش و ارزشیابی اجرای مواد ۱۵ و ۱۶ قانون اصلاح قانون مبارزه با مواد مخدر، بر درمان کوتاه مدت و درازمدت معتادان و کاهش زیان (آسیب)
- ۴- تاثیر مجازاتهای پیش بینی شده در قانون در بازدارندگی از ارتکاب جرائم مواد مخدر، روانگردان و پیش ساز ها
- ۵- طراحی، اجرای آزمایشی و بررسی هزینه اثر بخشی درمان دادگاه مدار^{۲۲}
- ۶- تاثیر تعیین کننده های اجتماعی مانند فقر و بیکاری در ارتکاب قاچاق مواد مخدر، روانگردان و پیش ساز ها
بویژه در شرق کشور
- ۷- تاثیر قطعیت و فوریت اجرای مجازات در بازدارندگی و عدم تکرار جرائم
پژوهشهای با اولویت متوسط

- ۸- بررسی شیوه های شناسائی درآمدهای حاصل از قاچاق مواد مخدر، روانگردان و پیش ساز ها و روش های پولشویی آنها
- ۹- برآورد حجم پولشویی ناشی از قاچاق مواد مخدر، روانگردان و پیش ساز ها در سطح کشور و و تعیین عوامل مرتبط با آن
- ۱۰- بررسی ابعاد خسارات فردی و اجتماعی و اقتصادی و فرهنگی و سیاسی به تفکیک نوع مواد
- ۱۱- بررسی تاثیر پولشویی ناشی از قاچاق مواد مخدر، روانگردان و پیش ساز ها بر اقتصاد کشور
- ۱۲- بررسی محدودیت های قانونی بر حقوق اجتماعی معتادان
- ۱۳- بررسی تاثیر جرم انگاری یا جرم زدایی در کنترل مصرف مواد
- ۱۴- مطالعه تطبیقی نحوه اعطای عفو و تخفیف به مجرمین مواد در کشورهای موفق در کاهش جرایم مواد مخدر و تاثیر آنها در صورت به کارگیری در ایران

۱۲- اولویتهای پژوهش در امر مدیریت و پژوهش اعتیاد کشور

اولویتهای ملی ضروری

- ۱- بررسی روشهای تامین منابع مالی، نظام بودجه ریزی، تخصیص اعتبار و هزینه کرد بودجه در سازمانهای مختلف در امر پیشگیری از اعتیاد در پنج سال گذشته
- ۲- پایش دو سالانه وضعیت پژوهش اعتیاد در کشور (پژوهش ملی ضروری بر اساس برنامه پایش بینی شده در سند جامع^{۲۳})

^{۲۲} Drug Court Treatment

^{۲۳} منظور از سند جامع، "سند جامع تحقیقات مبارزه با مواد مخدر- روان گردان ها و پیش سازهای غیرقانونی" می باشد. برای فراهم کردن اطلاعات لازم برای تقویت پژوهش و بهره برداری از پژوهشهای تولید شده، در سند جامع، پروژه های ضروری و یا با اولویت بالا تعریف شده اند.

۳- راه اندازی بانک اطلاعات پژوهشهای اعتیاد کشور (پژوهش ملی ضروری بر اساس برنامه پیش بینی شده در سند جامع)

پژوهشهای با اولویت بالا

۴- طراحی نظام ثبت اطلاعات بودجه تخصیص داده شده و هزینه شده اقدامات همه جانبه برای کنترل مواد و پیش سازها (شاخص ۳۳ سامانه اطلاعات)

۵- مستندسازی وضعیت مدیریت پیشگیری و ارزشیابی ساختارهای اداری و اجرایی موجود و بررسی مشکلات نظام مدیریت پیشگیری کشور

۶- طراحی الگوی توزیع موثر اعتبارات ستاد مبارزه با مواد مخدر

پژوهشهای با اولویت متوسط

۷- بررسی روشهای تامین منابع مالی، نظام بودجه ریزی، تخصیص اعتبار و هزینه کرد بودجه در سازمانهای مختلف در امر درمان و کاهش زیان در پنج سال گذشته

۸- مستندسازی وضعیت مدیریت درمان و کاهش زیان و ارزشیابی ساختارهای اداری و اجرایی موجود و بررسی مشکلات نظام مدیریت درمان اعتیاد کشور

۹- بررسی دلایل کمبود پژوهش در زمینه پیشگیری

۱۰- بررسی دلایل کمبود پژوهش در حوزه علوم اجتماعی و اقتصادی مواد مخدر

۱۱- مطالعه تطبیقی در باره روشهای جلب مشارکت اجتماعی و فعال سازی سازمانهای مردم نهاد و اجتماع محور در کنترل اعتیاد

۱۲- مطالعه تطبیقی در باره نقش نهادهای عمومی، دولتی و خصوصی، در کنترل اعتیاد

حمید صرامی

مشاور دبیرکل و مدیرکل دفتر تحقیقات و آموزش

ستاد مبارزه با مواد مخدر ریاست جمهوری- دی ماه ۱۳۹۶

۱۰	تعیین میزان ماندگاری در ترک در معتادین درمان شده با روش DST و داروی شربت تریاک با بیش از یک سال قطع مصرف مواد در سازمان مردم نهاد کنگره ۶۰	طرح وصول شده
۱۱	ارزیابی سریع سوء مصرف مواد در شهرستانهای تهران	آماده پذیرش طرح
۱۲	ارزیابی مواد قانونی مندرج در برنامه ششم توسعه در عرصه مبارزه (سال اول ۹۶)	آماده پذیرش طرح
۱۳	آسیب شناسی امر مبارزه طی ۳۷ سال اخیر (مطالعه کیفی)	آماده پذیرش طرح
۱۴	ارزیابی عملکرد دستگاههای امر مبارزه (مقابله با عرضه - کاهش تقاضا) در ابعاد مختلف با تاکید بر آسیب شناسی ساختار دستگاه ها - مطالعه کیفی	آماده پذیرش طرح
۱۵	علل و عوامل موثر در دسترسی آسان به مواد در جامعه	آماده پذیرش طرح
۱۶	علل و عوامل موثر در بروز اعتیاد	آماده پذیرش طرح
۱۷	میزان اثربخشی قانون مبارزه با مواد مخدر	آماده پذیرش طرح
۱۸	حوزه زنان (روند اعتیاد - صیانت - مداخلات)	آماده پذیرش طرح
۱۹	میزان اثربخشی اعدام از دیدگاه سایر کشورها و کشور ایران	آماده پذیرش طرح
۲۰	مدل سازی و شبیه سازی عامل محور فضای اعتیاد، مواد مخدر و بررسی عوامل اجتماعی مرتبط با آن و پیش بینی روند اعتیاد در سال های آینده	طرح وصول شده
۲۱	ارزشیابی مداخلات پیشگیری از اعتیاد در جامعه کار و تولید	طرح وصول شده
۲۲	مقایسه ی هزینه - اثربخشی درمان اعتیاد در مراکز سرپایی مراکز اقامتی و اجتماع مدار در شهر تهران؛ یک مطالعه ی مدل سازی مبتنی بر درخت تصمیم گیری (۱۶۱۵)	طرح وصول شده

مدیر کل دفتر تحقیقات و آموزش

ستاد مبارزه با مواد مخدر ریاست جمهوری - بهار ۱۳۹۶